

Філологічні науки

Калабухова Дар'я Миколаївна

студентка

Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Kalabukhova Daria

Student of the

Oles Honchar Dnipro National University

**ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕКСПРЕСИВНИХ ЗАСОБІВ В
ОПОВІДАННЯХ О. ГЕНРІ ЗІ ЗБІРКИ «ШЛЯХИ ДОЛІ»
LINGUISTIC-STYLISTIC ANALYSIS OF EXPRESSIVE MEANS IN
THE SHORT STORIES COLLECTION "ROADS OF DESTINY"**

Анотація. *Стаття присвячена лінгвостилістичному аналізу експресивних засобів у збірці оповідань О. Генрі «Roads of Destiny» («Шляхи долі»). Розглядаються метафори, епітети, порівняння, символи, іронія, гра слів та інші стилістичні прийоми, що формують унікальний авторський стиль. Визначено їхню роль у створенні емоційної напруги, розкритті характерів героїв, побудові підтексту та досягненні комічного або драматичного ефекту. Дослідження показує, що експресивні засоби виконують не лише декоративну, а й смислотворчу функцію, надаючи прозі О. Генрі динамічності, ритмічності та впізнаваності.*

Ключові Слова: *О. Генрі, коротке оповідання, експресивні засоби, лінгвостилістичний аналіз, «Шляхи долі».*

Summary. *The article is devoted to the linguostylistic analysis of expressive means in O. Henry's short story collection "Roads of Destiny" ("Шляхи долі"). It examines metaphors, epithets, comparisons, symbols, irony, wordplay, and other stylistic devices that shape the author's unique style. Their role in creating emotional tension, revealing characters' traits, building subtext,*

and achieving comic or dramatic effects is identified. The study demonstrates that expressive means serve not only a decorative but also a semantic function, giving O. Henry's prose dynamism, rhythm, and distinctiveness.

Key words: *O. Henry, short story, expressive means, linguostylistic analysis, "Roads of Destiny".*

Сучасна лінгвістика все активніше звертається до вивчення художнього тексту як багаторівневої системи, у якій мовні одиниці виконують не лише номінативну, а й експресивно-стилістичну функцію. У цьому контексті особливої уваги заслуговує малий прозовий жанр — оповідання, що концентрує основні риси авторського стилю й активно використовує мовні засоби для створення яскравих художніх образів. Оскільки оповідання схиляється до мистецького відтворення окремого моменту існування, це визначає невелику довжину його тексту та стислий виклад. Звідси випливає необхідність для автора яскраво передати такий епізод, у якому головний герой, хоч і показаний без розгорнутої мотивації своїх дій і вчинків, постає виразно й об'ємно. Обставини, в яких він перебуває, часто буденні, незначні, але пронизані напругою протистояння, життєвими суперечностями, що відображають риси епохи, поворотні моменти людської долі. Зазвичай вони передані через виразні побутові, психологічні чи символічні деталі, лаконічні описи, обмежений просторово-часовий контекст. Сюжет оповідання здебільшого будується на одній-двох лініях, у межах яких діють кілька персонажів. Отже, оповідання дають читачам усіх переконливих персонажів, драму та описову мову чудової художньої літератури, але в дійсно стислому форматі [1].

Видатним майстром цього жанру є О. Генрі (Вільям Сідні Портер, 1862–1910) — американський письменник, який відомий умінням поєднувати гумор, іронію, парадокс і глибокий психологізм. Його збірка «Roads of Destiny» («Шляхи долі», 1909) є цінним матеріалом для аналізу

експресивних засобів мови, адже в ній автор широко використовує метафори, епітети, порівняння, антитези, алюзії, гру слів, сленг та інші стилістичні прийоми, створюючи унікальну атмосферу художнього світу [2; 3].

Лінгвостилістичний аналіз експресивних засобів є важливою частиною вивчення мови, оскільки допомагає зрозуміти, як автори художніх, публіцистичних чи інших текстів досягають емоційного впливу на читача.

Актуальність дослідження зумовлена зростаючим інтересом до лінгвостилістичних особливостей художнього тексту та потребою глибшого розуміння індивідуального стилю О. Генрі [4].

Збірка "Roads of Destiny", опублікована в 1909 році, розглядається критиками як одна з найглибших у доробку О. Генрі. Серед літературних критиків збірка здобула визнання за майстерність побудови сюжету, дотепність та несподівані фінали — характерні риси стилю О. Генрі. Особливо часто критики звертають увагу на однойменне оповідання "Roads of Destiny", яке вважається своєрідною художньою ілюстрацією теми фатуму, вибору та випадковості. Критики вважають цю збірку важливим етапом у формуванні фірмового стилю О. Генрі. Аналіз показує, що автор широко використовує різноманітні лексичні, синтаксичні й стилістичні засоби для формування художнього простору.

Важливу роль відіграють **епітети**, які допомагають передати емоційний стан персонажів і створити певний настрій: "*ponderous carriage*" – передає масивність і вагу транспорту; "*pathetic and appealing beauty*" – характеризує головну героїню, викликаючи симпатію; "*sweet joys of liberty*" – піднесене метафоричне означення свободи через гастрономічне задоволення; "*villainously fitting, ready-made clothes*" – емоційно негативна оцінка тюремного одягу [5].

Часто трапляються **метафори**, що відображають внутрішній світ героїв або символізують життєві зміни: *"she is made of sunshine and deep shade"* – дає уявлення про мінливу природу жінки; *"phoenix that arose from Jimmy Valentine's ashes"* – потужна метафора переродження особистості, що наголошує на глибокій трансформації; *"as a garment falls from where it is hung, he sank, crumpled, upon the floor."* – метафорою виступає порівняння смерті з падінням предмета, що передає її невідворотність [5].

Порівняння надають оповіданням виразності та комічності: *"lined like the rind of a cantaloupe"*, *"face of a libidinous heathen idol"* [5].

Особливо цікавими є символи: у творі «A Retrieved Reformation» сейф символізує випробування, троянда — кохання, а набір інструментів водночас уособлює злочин і порятунок.

Важливим компонентом авторського стилю є іронія й гра слів. Завдяки цим прийомам О. Генрі створює комічні та парадоксальні ситуації, що часто стають основою фінального «твісту». Наприклад, фраза *"He never touched 'hard' drinks"* підкреслює внутрішній кодекс злочинця, а *"nickel-plated shoe-horns"* замасковує інструменти для зламу сейфів, викликаючи подвійний ефект — гумор і напругу [5].

Суттєву роль у збірці відіграють синтаксичні експресивні засоби. О. Генрі часто застосовує повтори для створення драматичного напруження або ритмічної організації тексту: *"To-night... To-night..."* [5].

Риторичні питання залучають читача до роздумів над моральним вибором персонажів: *"Well, Man, what would you have done?"* [5].

Використання полісиндетону посилює емоційність оповіді: *"And he ran, and he laughed, and he cried..."*, тоді як еліпсис і розмовні інтонації наближають текст до живого мовлення: *"Well, all right."* [5].

Окремої уваги заслуговує індивідуалізована мова персонажів. Герої збірки належать до різних соціальних верств, тому їхня мова насичена просторіччям, діалектизмами, сленгом і навіть іноземними акцентами.

Наприклад, у діалогах простолюдинів зустрічаються вислови “*rubbers at me*”, “*flew the coop*”, що додає текстам автентичності, а французька мадам Тібо говорить із яскравим акцентом: “*mek you come*”, “*li'l peezees papier*” [5]. Завдяки цим деталям оповідання набувають яскравого соціального та культурного колориту.

У збірці «Шляхи долі» експресивні засоби виконують кілька важливих функцій. По-перше, вони допомагають розкрити характери героїв через їхню мову, поведінку та емоційні стани. По-друге, формують емоційну напругу, створюючи драматичні або комічні ефекти. По-третє, вони забезпечують глибший підтекст, наповнюючи твори символізмом та багатозначними смислами. Нарешті, вони надають прозі О. Генрі унікальної ритмічності, динамічності й впізнаваності.

Отже, проведений аналіз показує, що у збірці «Roads of Destiny» експресивні засоби становлять основу індивідуального стилю письменника. Вони не лише прикрашають текст, а й виконують смислотворчу функцію, підкреслюють парадоксальність сюжетів, розкривають психологію персонажів та створюють особливу атмосферу його творів. Експресивні засоби не просто прикрашають текст збірки, а стають його серцевиною, що забезпечує психологічну правдоподібність, ритміку, сюжетну інтригу і спливаючий гумор.

Література

1. Бернадська Н. І. Оповідання. 2022. URL: <https://esu.com.ua/article-75575> (дата звернення: 20.05.2025).
2. Лисенко Л. Новела О. Генрі в американській літературній традиції (до 150-річчя з дня народження видатного американського письменника). URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/53035657.pdf> (дата звернення: 22.05.2025).

3. Hansen A. J. O. Henry. 2025. URL: <https://www.britannica.com/biography/O-Henry> (дата звернення: 22.05.2025).
4. Mambrol N., Analysis of O. Henry's Stories. 2020. URL: https://literariness.org/2020/04/23/analysis-of-o-henrys-stories/#google_vignette (дата звернення: 24.05.2025).
5. O. Henry. Roads of Destiny. 1919. URL: <https://www.gutenberg.org/cache/epub/1646/pg1646-images.html> (дата звернення: 24.05.2025).